kisdobos

1981. NOVEMBER

Új hajnal ég, új nap ragyog, csak rajta, rajta hát! Felépítjük a dolgozók hatalmas államát.

Bezimenszkij

November 7-én ünnepeljük a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóját. (Azért nevezzük októberi forradalomnak, mert 1917-ben Oroszországban még a régi naptár szerint számolták az időt — vagyis a nagy esemény napján október 25-e volt.)

Negyedik esztendeje tartott már az első világháború. A frontokon ezrével estek el naponta a katonák, de mérhetetlenül sokat szenvedtek, éheztek, nyomorogtak az otthoniak is. S betelt a pohár — a munkások és a parasztok megdöntötték a cár hatalmát. A győztes forradalom napján megalakult a szovjet kormány, amely Vlagyimir Iljics Lenin javaslatára azonnal meghozta első döntését. Ez a béke meghirdetése volt.

Érjen véget a népirtó háború, legyen békesség a népek között!

Abban az időben az oroszországi hadifogolytáborokban sok-sok magyar várta a hazatérés napját. A forradalom híre új reménységgel töltötte el őket is. Közülük került ki az a százezer magyar internacionalista, aki a szocialista forradalom oldalára állt, s fegyverrel védelmezte azt.

Igaz ügyért harcoltak. Méltán büszkék lehetünk rájuk.

Hatvannégy esztendő telt el azóta. Az elmaradott cári Oroszország helyén a szovjet nép hatalmas, fejlett, szocialista országot épített.

A Szovjetunió — miként megszületése pillanatában tette — ma is a népek közötti megértés ügyét szolgálja. A béke állhatatos hirdetője és legfőbb védelmezője.

Szulejman Sztalszkij

Beteljesülnek álmaink

Kolhozmezőkön eke jár,
az asztalokat körbeüljük,
az ember testvérre talál,
a jó barátot megbecsüljük.

Csaló köztünk nincs, hiszen
a legjobb cár: szívünk parancsol.
A rágalom, a fecsegés
elhallgat ettől a parancstól.

Szulejmán arról énekel,
hogy új nap süt Oroszországra,
beteljesülnek álmaink, és
simul arcotok ezer ránca...

Ladányi Mihály fordítása

Guguce őfelsége

Szpiridon Vangeli
moldvai szovjet író

Szőnyei György rajza

Anya már réges-rég felnőttszámba vette Gugucét, mi több, kapitányi címet ajándékozott neki. De az apja szemében a fiú továbbra is megmaradt kisgyermeknek.

Reggel apa, amikor elindult a munkába, mindig behúzta a függönyt, nehogy Gugucét túl korán felébressze a Nap, és este a tarisznyájában hozott egy darabka kenyeret, s el akarta hitetni vele, mint az egész kicsikkel, hogy a kenyeret a nyulak hozták.

Másnap reggel Gugucét megkínálta a nyulak kenyerével.

Ám egyik éjjel a kisfiú madzagot kötött a csuklójára, a másik végét apja lábára hurkolta, s reggel együtt kelt a Nappal.

Apa mégse vitte ki magával a mezőre. Majd ha megnősz, mondta, kicsi vagy még. Kilépett a kapun, Guguce pedig az ablakon át bámult utána. Furcsa dologra jött rá: ahogy apa távolodott a háztól, úgy lett egyre kisebb és kisebb.

Guguce körbenyargalászta a falut. S ugyanezt figyelhette meg minden felnőttel. Amint elhagyták a szélső házakat, szemlátomást zsugorodtak mind kisebbre és kisebbre. Már csak akkorák voltak, mint Guguce kishúga, sőt, kisebbek, mint a kishúga kiscsizmái, majd még tovább zsugorodtak, apró morzsákká, akkorává, mint egy mákszem.

Hozzájuk hasonlítva Guguce valósággal óriás volt, és ezért nincs abban semmi rendkívüli, hogy amikor a felnőttek és nagyfiúk mind kimentek a mezőre, a faluban Guguce volt a király.

A még kisebbek egyszerűen tudomásul vették, hogy Guguce a király, és udvarát a legkülönbözőbb, fontosnál fontosabb ügyekben keresték fel.

— Felség! Nálam beázik a tető, intézkedj, hogy a tetőfedő kipótolja a palát!

— Felség! Szükségem volna egy kiskocsira, hogy a gabonámat elvigyem a malomba.

Guguce senkit sem utasított el, mindenkinek elintézett mindent. Aztán a tornáchoz vezették a lovát — az, hogy ló, talán

túlzás, de vesszőcsikónak bízvást lehet nevezni! — Guguce felpattant a nyergébe és elindult megszemlélni birodalmát.

A kapuban megállította egy síró kisgyerek:

— Guguce-Felség! Ellopták a kiskacsámat!

Guguce hármat füttyentett, s mintha a földből nőtt volna ki, ott termett előtte néhány se ló, se lovas. Mindenesetre úgy kurjongattak, mint a lovasok, s úgy kapáltak a patáikkal, mint a lovak.

— Keressétek meg a kiskacsát — adta parancsba Guguce. — Leginkább a szakadékban lehet!

S megsarkantyúzta a csikaját.

Itt meg kell jegyezni, hogy Őfelsége Guguce fegyver és testőrség nélkül indult útjára.

Az első utcába ahová betért, látja, hogy az egyik ház kéményéből ömlik a füst. Guguce megállítja paripáját.

— Mi ez? Miért gyújtottak tüzet?

A házból egy kislány fut eléje, derekára kötve kicsi kötény, a ruhája ujja feltűrve.

— Felség! Ebédet kell vinnem a szüleimnek. A Nap már magasan jár, a határ nagy, félek, hogy nem érek oda időben.

— Világos! — mondja Guguce. — Add át tiszteletemet a szüleidnek. Mondd meg, hogy Őfelsége Guguce jó étvágyat kíván nekik!

A másik utcában Guguce felfigyel egy kisgyerekre, akin meleg vattakabát volt, a fején pedig kucsma. — Ki hallott már ilyet, így öltözni nyár derekán!

— Felség! — a kisfiú lekapta fejéről a kucsmát. — Azt mondják, a kútból nappal is lehet látni a csillagokat. Engedd meg, hogy lemásszak a kútba, és miközben nézem a csillagokat, a kutat is kitisztítom.

— Vedd fel a sapkád! A kutat majd kitisztítják az ünnepekre!

A lovasok közben megtalálták a kiskacsát. Most a faluban nyargalásztak, Guguce képét vitték körbe, botra tűzve.

Egy lovas bodzapuskával a vállán az udvarban várta Gugucét.

— Felség! Kóc kell a töltényekhez!

Guguce tudta, hogy a kócot a kenderből csinálják. Kicsapta a csikaját a fűre, hadd pihenjen, maga meg, teljes lovakbóllovasokból álló udvartartásával együtt az udvaron jókora területet ásott fel, és egy egész ágyásnyi kendert vetett.

— Most már lesz töltényünk egy évre való! — örvendeztek a lovak-lovasok.

Délután őfelsége Guguce úgy találta, hogy feltétlenül ki kell vonulniok a mezőre, lepkevadászatra. Ő maga a kucsmájába gyűjtötte a lepkéket. A királyi vadászat fényesen sikerült. A lepkék őfelsége koronája alatt röpködtek, amiből az is kitűnik, mennyire szerettek volna bejutni az udvarba.

Miután rendkívül fontos és halaszthatatlan teendők tömegével végzett Őfelsége, estére alaposan elfáradt. Kisétált hát a falu szélére.

A mezőről, a gazdaságokból, a szőlőskertekből igyekeztek haza az emberek. Előbb egészen parányiak voltak, akkorák, mint a kalászok, azután, mint a kukoricaszár, és no csak, már akkorák, mint a paradicsombokor, sőt mint a napraforgó.

Őfelsége a falu szélén állva hozzájuk képest egyre kisebb lett, mígnem apa megtérve a mezőről a karjára emelte, s hazavitte a kisfiút.

Petrovácz István fordítása

Dénes György versei

Hatos

Tyúkom, kakasom,
nincsen csak egy hatosom,
azt sem tudom, hol van,
cincogat a porban,
szánom, bánom,
de hát nem találom.

Tyúkom, kakasom,
elszórtam a hatosom,
babusgattam reggel, este,
mégis elgurult a beste,
hull a könnyem,
nem felejtem könnyen.

Tyúkom, kakasom,
lesz-e még egy hatosom?

Beretke

Beretke, Beretke,
beretkei cseresznye.
Elvásik a fogad tőle,
csínján egyél csak belőle.

Hogyha szilva is akadna,
köpd a magját a patakba.
Julcsa, Marcsa, Borcsa
egrest „abrakolna”.

Az almafán szarka csörög,
éjjel járnak az ördögök.
Felmásznak az almafára,
eszegetnek két pofára.

Jaj, de rágós ez a körte,
a fogadat ki ne törje.
Látod, ez csak vackor,
hagyjuk a fán akkor.

Világgá mentem

Írta Nagy Katalin

Vida Győző rajza

Ezt firkálta a könyv címlapjára hirtelen. Kicsit nézte még. Várta, hogy majd szomorú lesz. De valahogy nem lett. Akkor aláírta még az üzenetét:

ÖCSI, VAGYIS KORMOS LAJOS 2. OSZT. TAN.

Még szerette volna folytatni úgy, hogy „nótafa". Ez a tisztsége a kisdobosban. Csak nem tudta pontosan, hogy az mit jelent. Mert csak az év végén lett nótafa, amikor Kapros Ágit leváltották, és már nem volt idő megtanulni. De rá is ér! Különben se fért volna a címlapra, az egész helyet elfoglalta a csirkepaprikás. És a fénykép fölött a könyv címe: A magyar konyha száz receptje.

Nagyanyjuk kedvenc olvasmánya. Minden délután ezt olvassa. De még sose főzött könyvből. Mert úgyis jobb az, amit fejből tud, ezt mondja. Így igaz. Nagyi borzasztó jókat főz. Elég baj hát, hogy most világgá kell mennie. Éppen Nagyi miatt.

Egyszer már elment világgá, csak vissza is jött mindjárt. És a bolhaporral elrendezték a viszályt végleg. Mert akkor a kutya miatt bujdosott. Most komolyabb a dolog.

Azt már régen észrevette, hogy Nagyi főleg a testvéreit szereti. Csabát azért, mert nagy és okos. Szilviát azért, mert kicsi. És buta. Folyton bepisil, meg bőg, meg kiesik a babakocsiból; az semmi! És eszi a falat. Az meg mészhiány. De mert neki kettese volt magatartásból, az persze tűrhetetlen. Nagyi szerint. Aztán rábeszéli a többi szülőt, hogy nekik is legyen tűrhetetlen. Nagyi nem tudja, hogy a híres emberek mind rossz tanulók voltak. Legalábbis egy biztosan, így olvasta valahol. De Nagyinak ez mindegy. Csak folyton az a jóság, meg illem, meg szófogadás! Az a fontos Nagyinak. És minden más gyerek...

— Minden gyerek jobb, mint te! Szívesen cserélnék unokát itt a házban bárkivel.

Ezt mondta ma délben az ebédnél. És miért? Azért, mert ő a fürdőkádban mosta el a reggeli edényt. Ha egyszer nem fért a mosogatótálba! És különben is kísérletezni akart. Hogy a kézizuhany vízsugara leviszi-e a szennyet az edényről, ez érdekelte. A mosogatógépek is

valahogy így működnek. Látta egy újságban. Ebben a családban ő maga a mosogatógép; jellemző! Mert Csaba már nagy, ő a bevásárlást intézi. Szilvia meg kicsi. Ő rágja a család széthagyott holmiját, a saját zokniját, apa útlevelét. Öcsi pedig mosogat. Öcsi ezt vállalta a nyári szünidőre. Vállalta!? Nohiszen! Mint a rabszolgák a gyapotszedést a tegnapi filmen. Mi lehet az a gyapot? Mindegy! Inkább elmegy azt szedni. Nagyi meg válaszszon csak őhelyette megfelelő unokát...

Mégegyszer áthúzta filctollal az írást. Így jobban látható. Lássa csak meg Nagyi, amint bejön a konyhába! A festék kicsit szétfutott a papíron. Nem számít. A külalak nem számít máskor sem, hát még, amikor világgá megy az ember. Nézte a csirkepaprikást a könyv címlapján. Érezte, hogy most már kicsit szomorú.

Senki nem vette észre, amikor kiment a lakásból. Így is akarta, azért vette le a cipőjét. Ha nem veszi le, akkor se veszik észre. Nagyi Szilviát altatja. Nagypapa magától is alszik minden délután. Csaba kenyérért ment, mert stréber. Ilyenkor van friss kenyér. Apa dolgozik. Anya nem dolgozik most, mert Szilvia kicsi még. Mégis bement a munkahelyére. Anya állatorvos. És szeret bemenni a kórházba. Ha most itthon lenne, ő talán nem engedné, hogy Öcsi világgá menjen. De nincs itthon. Azt hiszi talán, őnélküle meg se tudnak operálni egy oroszlánt?!

Csak a kutya kísérte. Nem is hívta, mégis. Úgy látszik megérezte, mire készül a gazdája. A kutyák követik a gazdájukat úttalan utakon, őserdőkön át. Csak a villamosra is fölengedjék így, szájkosár nélkül! A kutyának is jobb lesz, ha elkerül itthonról. Szilvia ugyanis elnevezte cicának. Cic, cic, cic, ezt mondja, ha meglátja. A meséskönyvben véletlenül fordítva mutatták neki a kutyát meg a macskát. És most már nem tudják visszacserélni.

Együtt indultak hát világgá a kutyával. Elég lassan mentek. Öcsi közben kiolvasta a lépcsőházat. Főleg az ablaküvegen volt sok olvasnivaló. Itt hirdetik ki a fontosabb dolgokat a házbéli gyerekek. Ki melyik moziba ment, ki a hülye, ki kibe szerelmes. És hajrá Vasas! Ezeket szokás írni az üvegre, ha poros. Ha nem poros, akkor legjobb a zsírkréta. Csupa régi üzenet volt az ablakon, Öcsi mindet olvasta már. Viszont a falon eddig nem volt semmi. Most meg van. Egy falka egér. A kanyartól a földszintig telerajzolta a falat valaki. Sok egyforma egér ül a korlát fölött. Mintha rajta ülnének, és csúszkálnának lefelé. Talán ezt gondolta, aki rajzolta. Vagy csak eddig érte föl a falat. Kisgyerek lehetett. Jópofa. És disznóság! Nagyi ezek közül választhat...

A földszinten palacsintaillat fogadta. Nagyi mindig süt palacsintát, ha kéri. Borzas Kata. Szerelmeslevél. Ördögpirula. Öcsi egyszer kiírta a receptkönyvből a vicces ételneveket. És Nagyi mindet megsütötte a kedvéért. De akkor meg miért mondja, hogy szívesen kicserélné őt bárkivel? Mindenesetre nem ismeri a választékot, az biztos! Be kellene mutatni...

Osvát Erzsébet

Repülőgépen

Repültem,
repültem
nagy repülőgépen.
Kerek ablakából
egyszer csak
lenéztem:
törpe várost láttam,
törpe házat, várat,
csillogó csepp folyók
vígan csordogáltak.
Mindenik lakója
kicsike, pöttön volt
és mint gyufásdoboz,
olyan volt minden bolt.
Akár a fűszálak,
picik voltak a fák,
a gyerekek pedig,
mint parányi hangyák.

Mikor a repülő
velem földre szállott,
óriásnak láttam
az egész világot.

Birkás Ákos rajza

Balogh Béni: Vállóskő szőleje

(Tarna-völgyi monda)

Heves megye északi részében, a Tarna patak kies völgyében fekszik a szépen fejlődő Istenmezeje nevezetű falu.

A helység valamikor nagyon szegény volt. Terméketlen talaja igen kevés kenyeret adott lakóinak. Nem csoda hát ha Heves szerte járta a szólásmondás: szegény, mint az Istenmezején lakó ember.

A mostoha körülmények ellenére is keletkezett itt falu; elszánt, jó dolgos emberekkel, kik messzi földre jártak aratni, s majd mikor a föld mélyében szénre akadtak, szorgalmatos, törekvő bányászok lettek.

Nagy szegénységük emlékét őrzi a Vállóskőn levő kővé vált szőlő is. A Tarna jobb partján kisebb hegyvonulat, dombsor koszorúzza a völgyet. Itt egy lapostetejű hegyecske ágaskodik, ormán szürkésbarna, különös alakú kövekkel. Ez a Vállóskő.

Itt vált kővé Noé szőleje.

Noé gazdag földesúr volt, s valószínű nem a messzi mesés Keletről származott, hanem a mi hazánkban születhetett; s csupán a különös nevét „kölcsönözték" onnan a szülei.

Ezt a gazdag földesurat — aki talán még az ördöggel is cimborált — bosszantotta, hogy ezen a tájon nem terem meg semmi.

— Majd én megmutatom, hogy itt még szőlő is lesz! — mondotta nagy hetykén.

Akik hallották, bizonyára kinevették érte. De ő nem tágított.

Titokban — lehet, hogy az óriások vagy az ördögök segítségével — termőföldet hozatott a mai Vállóskő oldalába, tetejére. És egyszercsak, a nép nem kis ámulatára, szőlővesszőket ültettek az odahordott talajba.

A messzi földről idekerült jó földben, a simogató napsugár hatására, no meg a langyos esők segítségével kihajtottak a szőlővesszők.

— Ez csak az ördög műve lehet — mondotta a nép hitetlenkedve.

Már csak elég az, hogy 4—5 kerek esztendő elmúltával aranysárga és bíborpiros fürtöket érlelt a hegyen a koraőszi napsugár.

A falu szegény népe sóvárgó szemekkel nézte a finom gyümölcsöt, s abban reménykedett, hogy majd a földesúr elhívja őket szüretelni.

Bizony nagyot tévedtek!

A gőgös nagyúr, ki hajnalonta négylovas hintón dübörgött át a kicsi falu utcáján: egyetlen istenmezeit sem hívott meg szüretre.

— Ez már több a soknál — mondotta méltatlankodva a nép, s most már széltében-hosszában terjesztették róla: az ördöggel cimborál, azért ilyen kegyetlen.

(Ráadásul azt sem tudta senki, hol lakik, hol van a kastélya, a családja, meg a többi birtoka?)

— Ez maga az ördög, Belzebub lehet, aki a pokolból, a föld mélyéből jön elő, s az ördögeivel szedeti a szőlőt.

Így vélekedtek az emberek egy napsugaras októberi napon is, amikor a Vállóskő környékét ellepték a szüretre hozott, teljesen ismeretlenek, nem idevalósiak.

Élt Istenmezején, ebben az időben egy igen szegény, özvegyasszony. A férje favágó volt, de egy zuhanó törzs agyonütötte az erdőn. Árván, támasz nélkül maradt a család, pedig hét élő gyermek kérte mindennap a kenyeret.

Ezekben a napfényes októberi napokban nagyon beteg lett a legkisebb gyermek, aki egy csudaszép, aranyszőke hajú kislány volt.

— Édesanyám, szőlőt szeretnék enni! — szólott a láztól cserepes ajakkal a kislány. — Csak egyetlen szemet hozzon nekem!

— De honnan kedves gyermekem? — kérdezte a szegény özvegy. — Hiszen jól tudod, hogy hogy nekünk nincsen.

— Ott, a hegytetőn, Noé szőlejében éppen most érik — suttogta a hétéves leányka.

Nagy gondba esett a szegény asszony, mivel Noé szőleje felé senki sem mert menni, hiszen puskás, mogorva emberek őrizték, akik könnyen golyót eresztettek az arrajárókba.

— Én mégis megpróbálom — határozta el a szegény édesanya. — Ha nagyúr is, ha gőgös is, de csak megesik a szíve a beteg gyermeken.

Kicsiny kamrájából régi, avas kosárkát hozott elő, s avval indult el Noé szőleje felé. Szellő alig

fújt, a nap ragyogóan sütött, az asszony pedig reménykedve lábolt át a friss vizű Tarna-patakon.

Alig ért azonban a hegy alá, máris útját állta egy puskás szőlőpásztor.

— Állj! — kiáltotta mogorván. — Mit akarsz te errefelé?!

— Noé urasággal lenne fontos beszédem.

— Noé urasággal? — kérdezte vissza a hetyke puskás. — Ő most nem ér rá, el van foglalva a szürettel. Gyere egy hét múlva!

— Az már késő lesz. Nekem a dolgom nagyon sürgős.

— Ebadta parasztja! — csattant fel a szőlőpásztor. — De felvágták a nyelvedet... No, egye fene, megpróbálhatjuk. De aztán engem ne okolj! — és ekkor a pásztor egy sípba fújt.

Hirtelen három sípszó felelt rá, majd egy fekete képű suhanc termett ott, aki egy földbevájt barlangba vezette az asszonyt. Sokáig, talán egy óra hosszáig is botorkáltak a koromsötétben, amikor végre a fényre értek.

Csudálatos, szemet-lelket gyönyörködtető látvány tárult a szegény asszony elébe!

A hegy lapos tetején dúslombú szőlőtőkék sorakoztak egymás után telistele rakva pompásabbnál pompásabb fürtökkel.

A szőlő aljában már szorgoskodott a sok szüretelő, a sok ismeretlen fekete képű férfi és nő; de egy árva szó, egy vidám dal el nem hagyta az ajkukat. A szebbnél szebb fürtök azonban gyűltön-gyűltek a sajtárokba, kádakba, s az özvegyasszony egyre nagyobb vágyat érzett, hogy megkóstolja. A leszedetthez nem akart hozzányúlni, hiszen avval már dolgoztak, így egy tőkéhez hajolt le, hogy egy fürtöt megkóstoljon.

Hirtelen csípős vessző suhant a kezefejére...

— Ki engedte meg? — sziszegte feléje egy bőrkötényes, fekete képű vincellér.

— Csak egy szemet akartam — felelte ijedten az özvegyasszony.

És ekkor váratlanul ott termett előtte a híresen hírhedt, gőgös uraság.

— Hallom, hogy engem keresel? — mordult rá.

— Igen, nagyságos Noé uram — hajolt meg alázatosan az özvegyasszony.

— No, ki vele, mert sietős a dolgom!

— Nagyon beteg a legkisebbik gyermekem. Lázas szegény és szőlőt kíván. Adjon a nagyságos úr egy kis kosárkával! Majd megszolgálom.

Hatalmasat kacagott erre a gőgös uraság.

— Hallottátok?! — kiáltotta. — Egy kosár szőlőt kér! — és nevetett, torkaszakadtából nevetett.

Erre a szüretelők, akik addig némán dolgoztak, most ők is hangos, gúnyos kacagásba kezdtek. Zengett-zúgott az egész szőlőhegy.

Felvidéki András rajza

— Hány gyermeked van tenéked? — kérdezte váratlan nyájassággal a nagyúr.

— Nekem, hét — felelte az asszony.

— No, az derék. Akkor megegyezünk, te ugye szegény asszony vagy?

— Igen, nagyságos uram, nagyon szegény.

— Hát akkor minek neked annyi gyerek?! Elég a fele is. Kapsz tőlem annyi szőlőt, amenynyit csak akarsz, de estére hozd el mind a hat egészséges gyermekedet, s majd én hármat kiválasztok közülük.

— Há...há...három gyereket? — döbbent meg a szegény asszony.

— Vagy mind itt akarod hagyni?!

— Dehogyis... deho-hogyis — hebegte a szegény asszony. — Mert én... mert én...

— Mert te?!... Nyögd ki már, mit akarsz? — ordított rá az uraság.

— Mert én egyet se tudok odaadni.

— Nem tudod odaadni? Akkor minek lopod az időmet?

— Elnézést kérek a nagyságos úrtól — esdekelt a szegény asszony. — De nekem mind a hét gyermekem egyformán kedves!

— Kedves, kedves! — kacagott fel gúnyosan a nagyúr. — Hiszen koplalnak a szerencsétlenek!

— Akkor sem tudok odaadni egyet sem — szólott elszántan a szegény asszony.

— Ha így van, akkor takarodj előlem! — ordított rá a fekete képű uraság, majd a kezében levő korbáccsal ütni kezdte a szegény asszonyt.

Nagyot sikoltott erre a szegény asszony, majd nagy ijedtségében elájult. Késő délután lett, mire észhez tért.

Nem a szőlőhegyen volt már, hanem a Tarna partján feküdt egy hűs fűzbokor tövében. (Bizonyára az uraság emberei vitték oda.)

Rettenetes, tehetetlen elkeseredés lett úrrá rajta. Szinte maga előtt látta az otthon betegen fekvő kislányát, aki szőlőért esedezik. De ő egy szemet, egyetlen árva szemet sem tud neki vinni! És ahogy a szőlőhegy felé nézett, mintha újra gúnyos kacagásokat hallott volna onnan.

— Ó, kegyetlen, gonosz lélek! Ó, ördögök cimborája! — kiáltotta a hegy felé, ahol az uraság szüreteltetett. — Légy átkozott! Légy átkozott! Ó, bár kővé válnál az összes szőlőddel!

És ekkor váratlan, nagy szél támadt. Az októberi fényes eget felhők borították be, s dörgött-villámlott. Majd hirtelen vad dübörgés rázta meg a hegyet, s jajgattak-vinnyogtak a szüretelő, fekete idegenek. Legjobban azonban a gőgös uraság ordított ijedtében. De nem volt könyörület!

Hirtelen öles lángok csaptak ki a földből, majd az egész zöldes sárga szőlőhegy szürkésbarna kővé merevedett.

Így vált kővé a gonosz földesúrral együtt a híres-neves szőlőhegy a Vállóskő; mert az uraság még a beteg gyereket sem sajnálta meg.

Máris Mária feljegyzései.

Könnyű kocsi, nehéz kocsi

— Itt nincs semmi. Semmi! Megértettétek?

Megértettük. Az ajtó becsapódott. A lépcsőház plafonjáról finoman pergett a vakolat.

— Kezdetnek nem rossz. Mi lenne, ha mindjárt az elején cipekednünk kéne?

De azért némi szorongással csöngettünk be a következő lakásba. Csöngettünk másodszor is. Bentről csend. Nincsenek otthon. Mehetünk egy emelettel lejjebb. Terka húgom és Magyar Gyuri némán követett. Arcuk feszes. Nem ismertem rájuk. Igaz, magam is azt hittem, a papírgyűjtés fárasztó, de egyszerű tevékenység. Amikor még Terka-korú voltam, gyűjtenem se kellett, otthon, az éléskamrában tornyosodott a papír. Apukám csinos kötegeket készített, mert én soha nem tudtam elég szorosra húzni a spárgát. A barátnőmmel meg szépen elcipeltük a csomagokat a MÉH-telepre. A telep óriási, zárt udvar volt, fantasztikus dombokkal, hegyekkel, amelyekre ömlött és ömlött a napfény. Mintha vallatni akarta volna az egymás vállán búsongó, különös múltú ócskaságokat. Az udvar közepén pedig, roppant méretű, vénséges fotelban, valószínűtlenül hatalmas néni trónolt. Őt is sütötte a nap. A sugarak végigfolytak feszesre pumpált vállán, karján, ujjain, s ő tűrte mozdulatlanul. Jöttünkre nagynehezen felemelte szemhéját. Ez azt jelentette:

— Amit hoztatok, tegyétek a mérlegre, aztán dobjátok abba a kupacba, amelyikbe való.

Mikor elkészültünk, trónja elé járultunk, megmondtuk, mit mutatott a mérleg, ő meg előrebillent foteljában, hogy kitöltse a számlát és kifizesse járandóságunkat. A kellékek, egy piciny asztalkán, a keze ügyében várakoztak.

Az elmozdíthatatlan néni eltűnt, a MÉH udvarát beépítették. Otthonról már rég elfogyott a papír, azért is szántuk rá magunkat a környék átvizsgálására. Az őrs három csoportban indult útnak. S mi most a harmadik emeletig jutottunk.

Vendégváró nagymama nyitott ajtót. Betessékelt, megkérdezte, kérünk-e süteményt, csokoládét. Csak papírt nem tudott adni. Néhány Nők Lapjával a hónunk alatt búcsúztunk. Bizakodva csöngettünk be a következő lakásba. Vagyis csöngettünk volna. Hiába nyomogattuk a gombot, nem adott hangot. Zörögjünk? Kiabáljunk? Még tanakodtunk, amikor kinyílt az ajtó. A résen egérarcú férfi dugta ki a fejét. Megkérdeztük, akad-e felesleges papírja?

— Papír? Nektek megmutatom. Csak nektek! — suttogta, majd szája elé tette a mutatóujját, nagyobbra nyitotta az ajtót és elindult. Követtük. Rövidesen visszaszaladt, és gondosan kulcsra zárta az ajtót. Hosszú, sötét, szúrós szagú előszobában álltunk. A falakat mindenütt papíroszlopok támasztották.Örömmel nézegettük. A férfi egy szobába vitt minket. A tágas, üres szoba padlóján papírok, azokon pedig macskák hevertek szanaszét.

— Itt laknak az én kedveskéim — mutatta be kövér jószágait a férfi. Hangja, pillantása egészen ellágyult. Máskor talán érdekelt volna minket a kedveskék gyűjteménye, de ott, akkor, nem vettük eléggé szemügyre. A szúrós szag lélegezni sem engedett. Visszamenekültünk az előszobába.

— Ezeket, ugye, elvihetjük? — tértünk a tárgyra.

— Hogy vihetnétek el? Felfáznak a kedveskéim!

— Tetszik tudni, mi azért jöttünk...

— Persze, hogy tudom. Nem vagyok bolond! Fogjátok azt, ott, nem bánom. Aztán vigyen el benneteket az ördög! — mutatott az egyik oszlopra sértődötten az egérarcú.

A papír piszkos volt, újra össze is kellett raknunk a lépcsőházban, de legalább tizenöt kilót nyomott. Nevetgélve hordtuk le a kötegeket a ház bejáratához, a kézikocsiba. Az ügyes járművet a szomszédék adták kölcsön. Ők sós homokot szállítanak benne minden télen, azzal hintik be a lejtős, síkos járdákat.

Vissza a másodikra. Népes család nyitott ajtót: komoly arcú férfi és három göndör hajú gyerek. Egyik kicsi, másik pici.

— Papír? Biztosan lesz, ha összeszeditek. Mert én nem érek rá. Az asszony délutános, én mosok. Fürdetésig még valami vacsorát is kell főznöm. Tényleg egy percem sincs, de Dorka majd segít — tette vizes tenyerét a legmagasabb gyerek göndör buksijára. — Ő még nálunk is jobban tudja, mi, hol található.

Dorka kihúzta magát, s a mosógép monoton muzsikájára a szekrények keskeny szobájába masírozott. Mi utána. Nyitogattuk az ajtókat, gyűjtöttük a lapokat. Még a cipőket is rendbe raktuk közben.

— Legalább nyolc-tíz kiló! — mondtam boldogan.

— Honnan tudod? — kérdezte Gyuri.

— Tudom. Régebben, mikor még nem itt laktunk és nem volt vízvezetékünk, én jártam a kútra. A vödrünk tízliteres volt. Csak félig töltve bírtam el. Ha nagyon igyekeztem, akkor valamivel feljebb töltöttem, de az már erősen húzta a karomat. Most is érzem, mennyi öt, hét, tíz kilogramm. Ami annál kevesebb, az mind könnyű.

Dorka közben kivonult a konyhába, majd vissza:

— Több nincs — jelentette.

— A szomszéd lakásból elutaztak — kiáltott utánunk a fürdőszobából a férfi.

Sebaj! Futás a papírral a kocsihoz, és vissza az első emeletre.

Különös lakásban találtuk magunkat. Mindenütt ak-

váriumok, telistele gyönyörű, színes halakkal. Csendes, idős gazdájuk tudós. Halbiológus. Sokáig időztünk nála. Két kölyökalligátorát is megmutatta.

— Mindig érdekelt a viselkedésük, de azelőtt nem volt helyem. Most már elférnek. A gyerekek nagyok, elköltöztek. Ha a veszekedős alligátorkölykök elérik a hét métert, az állatkert tartja őket tovább.

Szerencsére, sem a halak, sem az alligátorok nem esznek papírt, így, a látnivalón kívül, remek zsákmányra is leltünk. Legalább negyven kiló újság, folyóirat gyűlt össze. A tudós segített kötegelni és levinni.

A kiskocsi megtelt. Május elsejei hangulatban indultunk a MÉH-be. Úgy éreztük, mindenki örül nekünk. Mi is örültünk mindenkinek. Ha lepuffant néha egy-egy csomag, még segítség is akadt.

A vidám felvonulás másfél villamosmegállón át tartott. Megérkeztünk. Fürge fiatalember került elő a pinceraktárból.

— Nem tudom átvenni a papírt. Szállítás van.

Tényleg ott állt egy teherautó a bejárat előtt.

— Mikor lesz vége?

— Csak záráskor.

— Közben miért nem veheti át a papírt?

— Nincs mérleg. A szállítók használják, de ha becslésre átadjátok, isten neki, átveszem.

— A bácsi szerint, mennyi ez a papír?

— Mondjuk, fél mázsa. Legfeljebb! Megegyeztünk?

— Nem. Ez a papír sokkal több. És a versenyt is elvesztenénk, ha...

— Ja, hát erről van szó? A számlára, ami nálatok marad, írhatunk hetvenet is. A másik példányra meg, amit mondtam. Jó?

— Nem, köszönjük. Nekünk, sajnos, a pénz is kell.

— Akkor gyertek vissza reggel! — vetette oda kurtán a fiatalember, és elővette az uzsonnáját.

Tanácstalanul álldogáltunk, észre se vettük, hogy a rakodók is elszéledtek. Sokára jöttek vissza, kezükben sörösüvegekkel.

— Jó lenne, ha hazamennétek — mondtam Gyurinak és Terkának. — Már egészen besötétedett. Én kivárom a rakodás végét.

A két jóbarát hamar beleegyezett. Fáztak. Szaporán szedték a lábukat.

— Te itt akarsz aludni? — vigyorgott rám az átvevő.

— Nem.

— Akkor nyomás! Ne bámulj itt, mint a borjú!

— Legyen szíves, írjon számlát. Becslésre. De legalább hatvan kilóról: ötven újság, tíz egyéb.

Mit sem használt, hogy Gyurit és Terkát hazaküldtem. Ugyanúgy szégyelltem magam, mintha hallották volna alkudozásomat. Nem is értettem, miért teszem. Vissza kellett volna vinnünk a rakományt, tépelődtem. De miféle út az olyan, amit háromszor kell megtenni, hogy egyszer célba érjünk? Az is csak szégyenletes.

— No, lásd,' kivel van dolgod, megírom a számlát.

Megírta. Aláfirkantottam, zsebre vágtam. Aztán adogattam a kötegeket, egyenest a szállítóknak. Ők megmérték, de nem álltak szóba velem.

Hazaindultam. Sok vödör víz súlyát éreztem a karomban, pedig a kiskocsit üresen húztam. Félúton eszembe ötlött, hogy nem is köszöntem a MÉH-eseknek, amikor elváltam tőlük. Ettől kissé jobb kedvem lett. Kár, hogy semeddig se tartott.

Józsa Teréz

Görög Júlia rajza

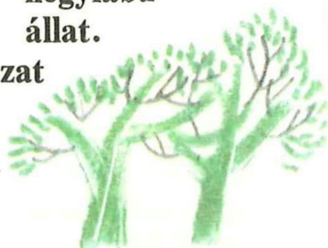
Kovácsék csali kutyája

Hány lába is van?
Számoljuk csak meg!
Egy.
Kettő.
Három.
Tehát

a Kovácsék
csali kutyája
négylábú
állat.

Kint kóborol naphosszat
a réten,
a nádon,
az erdőben.
Tehát

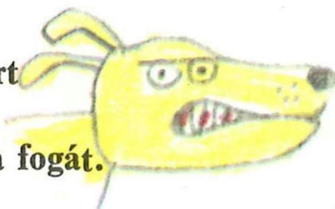
a Kovácsék
csali kutyája
négylábú
házőrző
állat.

Gazdáira rámordul,
mindenki
mást
megugat.
Tehát

a Kovácsék
csali kutyája
négylábú
házőrző
barátságos
állat.

Mérges, csak mert
mérges.
Vicsorog, csak mert
vicsorog.
Bőszen csattogtatja fogát.
Tehát

a Kovácsék
csali kutyája
négylábú
házőrző
barátságos
szeretetreméltó
állat.

Rákos Sándor

Kovácsék

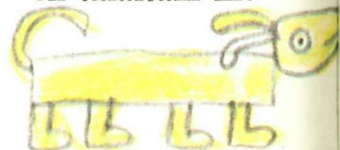
Azt hiszitek talán,
van ilyen
kutya?

Nincs
ilyen
kutya.

A Kovácsék
csali
kutyáját

én találtam ki.

Kovácséknak
csak tacskójuk
van.
S az olyan mint

egy tacskó.

A Kovácsék macskája

(Rajzold le!)

A buli

Kovácséknál buli van.
Seregnyi gyerek a buliban!
Már napokkal ezelőtt
Lázba jöttek a szülők.
Kovács úr kötényt kötött,
Kovács mama főkötőt.
Sütni-főzi akartak
ennek a gyerekhadnak.
Mert a gyerek jó legyen,
s a jó gyerek jól egyen
szép, szabályos vacsorát,
mint amilyet a Kovács család.
De ki bulira készül,
eltökélte vitézül,
hogy a maga kedvére
s nem szülei, testvére
(és nem a Kovács család)
módján készít vacsorát.
Kovács Kati egyre bőg,
s már puhulnak a szülők,
puhul Kati bátyja is
és ha szíve bánja is,
bölcs szüleit követve
utazik Budapestre.
A nyári lakban pedig
hét országra szóló vigalom,
zene, tánc következik.

Mi lesz Kovácsékkal?

Kovácsék olykor furcsán ünnepelnek.
Ilyenkor Kovács úr az elnök,
felesége a legfőbb ülnök,
gyerekik félkörben ülnek.
Az elnök hosszan beszél, állva,
hol suttogva, hol kiabálva,
olyan fura szavakkal élve,
mintha nem is otthon beszélne.
A család deficitje máris
— úgymond Kovács úr — maximális,
mert ahelyett, hogy kalkulálna,
luxust mind úgy megimádja:
álmában is extrára gondol,
miközben ő, bár optimistán
kreálta utódjait, most már
deprimált, s fejre áll a gondtól.
Ezért, ha se jó szó, se érvek
nem hatnak és a havi mérleg
(mint amiként most, sajna) tovább-
ra is negatív tendenciát
mutat, ő a leltárt sarokba vágva
tökéletes passzivitásba
vonul — s aztán a fene bánja,
ha kiszárad is a családfa!

Würtz Ádám rajza

Bobán így csinálják

Nálunk a legelső nagy erőpróba a fegyveres erők napján tartott akadályverseny. Szülők, KISZ-es ifik is szép számmal eljönnek a rendezvényünkre. A csapatzászló ünnepe egybeesik ezzel a nappal, és egy héttel az akadályverseny előtt azok állnak díszőrséget, akiket az úttörőtanács addigi munkájuk alapján javasol. November 7-én ünnepségen emlékezünk meg a Nagy Októberi Szocialista Forradalomra. November 25-én meg a Kommunisták Magyarországi Pártjának megalakulását ünnepeljük meg minden esztendőben. Ezen a napon köszöntjük a párttagokat: tanárainkat, a szülői munkaközösség tagjait és községünk kommunistáit. Kialakult az a szokás, hogy meghívjuk foglalkozásainkra a párttagokat, akik beszélnek életükről, munkájukról, családjukról. Ezen a napon felkeressük azokat is, akik már nem lehetnek közöttünk. Virágot viszünk csapatunk nevében a sírjukra.

Bohus Zsuzsanna úttörőtanács-titkár
Boba, 2704. Zrínyi Ilona úttörőcsapat

Hat segítő jóbarát

A mi elsőseink itt, Bikalon beiratkozásuktól kezdve részt vesznek és feladatokat kapnak az úttörőcsapatban. Már a szeptember 29-i hagyományos akadályversenyünkön is jelen vannak. Az egyszerű feladatokat nagy örömmel oldják meg. Az akadályverseny végén mindig együtt készítjük az ebédet a negyedikesekkel, testvérrajunkkal. Persze, közösen játszunk is. Ez az első mozgalmi nap indította el idén is az elsősöket a kisdobos élet felé. Második félévtől kezdve már tudatosan, aktívan dolgoznak. A felvételi próbához hat képzeletbeli segítő jóbarát, kisdobos segít:

Olvasó Orsi,
Segítő Sára,
Igazmondó Berci,
Jóság Jocó,
Szorgalom Peti,
Tisztaság Terka.

Aki a képzeletbeli kisdobos barátja akar lenni, annak különféle feladatokat kell teljesítenie. Ilyenek: az otthoni segítés, televíziónézés, olvasás, aztán fogápolás, szorgalmas tanulás stb. Rajzban számolnak be a feladatok teljesítéséről az elsősök, s ezt a szülőkkel együtt én, a tanító nénijük és egyben jövendő rajvezetőjük számon kérhetem. Minden gyerekemnek hat kartonlapja van. Ezeken a feladatok teljesítése látható. (Persze, magam készítem ezeket, a negyedikes patronálókkal együtt!) Ha valaki egy feladatot teljesített, akkor pici kék nyakkendőt kap. Ilyenkor a neve felkerül a faliújságon lévő nagy kék nyakkendőre. A feladat teljesítése mindig kapcsolatban van valamelyik kisdobosponttal. A hat kis lapból albumot állítunk össze, s minden gyerekem ezzel a saját kis albumával igazolja, hogy teljesítette a próbakövetelményeket! Ha az úttörőtanács elfogadja a jelentkezésünket, akkor kitesszük az iskola folyosójára az elsősök fényképeit. Így mindenki láthatja, kik várnak a kisdobos fogadalom ígérettételére. Hogy ez a fotókiállítás még szebb és ünnepélyesebb legyen, kartonból nagy, hatszirmú virágot készítek és a szirmokra ragasztom kedves kis elsőseim, jövendő kisdobosaink fényképét.

Gungl Lászlóné osztályfőnök
Bikal 7346
Hunyadi János úttörőcsapat

Palacsinta-parti

A mezőberényi 2. számú általános iskola 4/a osztály Móra raja érdekes találkozót rendezett. Mókus őrsünk meghívta a Fecske őrsöt az Úttörőházba. Ebben eddig nincsen semmi különös, de a mókusok a fecskéket palacsinta partira hívta! Ha van gulyás parti a felnőtteknek, miért ne lehetne a kisdobosoknak ugyanez — palacsintából? A Fecske őrsnek rejtélyes módon kellett eljutni az Úttörőházba. Az úton több levél volt, jól eldugva. Ebben feladatokat találtak. Tulajdonképpen akadályverseny-állomások voltak, ahol a mókusok faggatták a fecskéket. Elsősorban a fiúk vettek ebben részt. A lányok addig palacsintát sütöttek. A rajinduló hangjára vonultak be az Úttörőházba. Addigra elkészült a palacsinta. Elmeséltük, mi volt útközben. Utána együttesen falatoztunk, és végül körjátékot játszottunk. Nagyon jó volt ez a délután!

4/a Móra raj
Mezőberény, 2. sz. ált. iskola

A környezetért

Ez a felirat díszíti az egyik személyi kitüntetést, amelyet a kisdobosok és úttörők 1981 nemzetközi gyermeknapja óta viselhetnek. (A szülőföldért és A közösségért kitüntető jelvényekről lapunk szeptemberi és októberi számában írtunk.) A kitüntetés nevéből kiderül, miért, milyen feladatok elvégzéséért nyerhető el a szép, színes, kitüntető jelvény: aki rendszeresen részt vesz az osztály, az iskola udvarának, környékének, vagy lakóhelyének szépítésében, fát ültet, ügyel a tisztaságra, gondozza a parkok növényzetét, rászolgál a jutalomra. A csapatvezetőség az úttörőtanács és a raj véleménye alapján dönti el, ki érdemli meg a kitüntetést. A boldog tulajdonos pedig a bal zsebe felett viselheti egyenruháján.

A linóleummetszeteket **Burkon József** gencsapáti és **Borus László** békásmegyeri kisdobosok készítették

ZÁSZLÓBONTÁS TARPÁN

SIETVE HOZZÁK A JÓ HÍRT A KÖVETEK A TÜRELMETLEN SZEGÉNYLEGÉNYEKNEK

1703. ESZE TAMÁS VEZÉRLETÉVEL BREZÁN VÁRÁBAN KURUC KÖVETEK KERESTÉK FEL RÁKÓCZIT, HAZA HÍVTÁK.

HOL A FEJEDELEM?

JÖN! SZAVÁT ADTA.

A FÖLD NÉPE TETTRE KÉSZ CSAK LEGYEN FEJE, VEZÉRE!...

VIGYÉK MEG A HÍRT, VÁLLALOM! KEND AZ ELSŐ EZERESKAPITÁNYOM.

NEM VAGYUNK TÖBBÉ BUJDOSÓK, HANEM HADI NÉP! ZÁSZLÓT ÉS PECSÉTES ÍRÁST IS HOZTUNK!

GY DEÁK OLVASTA EL RÁKÓCZI IÁLTVÁNYÁT

MINDEN RENDŰ IGAZ MAGYART KÉRÜNK, HOGY A BECSÜLETÜNKET TAPODÓ BIRODALOM ELLEN FOGJON FEGYVERT!... VALAKI FEGYVERT KÖT, MINDENFÉLE ÚRDOLGÁTÓL FELSZABADÍTTATIK!

EZ MÁR BESZÉD!
ITT A PARANCS, MIRE VÁRUNK?
ZÁSZLÓT, HA A FEJE-DELEM ERRE JELT AD
MEGADTA AZT MÁR A TISZAHÁTI NÉP. MÁR A JÖVŐ ÉVI ADÓÉRT NYÚZZÁK, KESERŰ-EK, KÜLORSZÁGBA KÉSZÜLNEK MENEKÜLNI.
AKKOR INDULUNK MÁRIS TARPÁRA ÉS ÜZENEK VEZÉRÜNKNEK!
ESZE TAMÁS FALUJÁBAN BONTOTTÁK KI ELŐSZÖR A SZABADSÁGHARC LOBOGÓJÁT
A HAZÁÉRT ÉS A SZABADSÁGÉRT! EZT A JEL-SZÓT ÍRTA ZÁSZLÓNKRA A FEJEDELEM. ESKÜDJÜNK HŰSÉGET! ELJÖTT A MI IDŐNK!

Dobra verjük

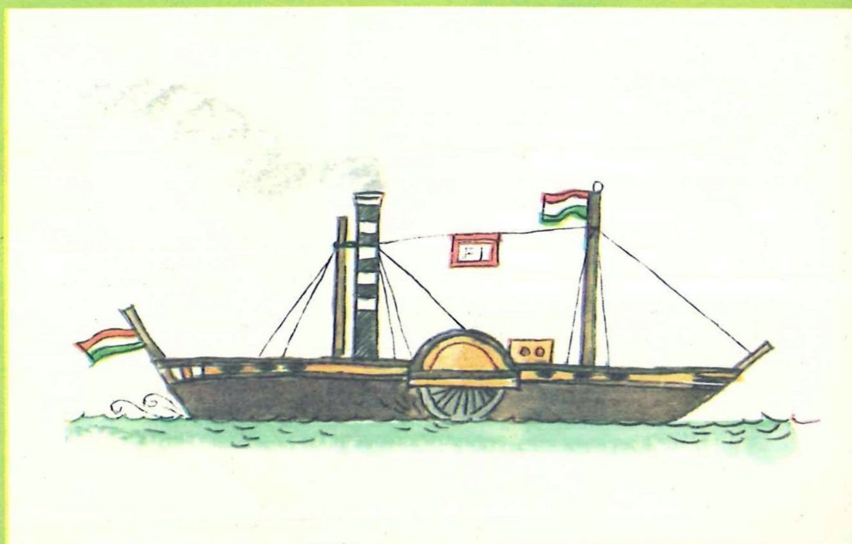
Picurkáék. A nagykanizsai Fabik Károly Úttörőház színjátszó szakkörének utánpótlás csoportja a Picurka Színpad. Nagyszerű sikert aratott az együttes Pécsett, a VI. Országos Gyermekszínjátszó Fesztiválon: a szakmai zsüri a fesztivál Hüvelyk Matyi díjával jutalmazta produkcióját. A kisdobosokból álló társulat vezetője Balázsy Mária Éva, az úttörőház munkatársa és pedagógus. A nagysikerű darab címe pedig: Álmomban Karikaországban. Szerzője a társulat vezetője. Mind neki, mind kis együttesének gratulálunk, és újabb közös örömöket, sikereket kívánunk.

Karalábéklub. Nem egészen új ötlet, de legalább olyan hasznos, mint a valamivel még régebbi, bevált almaklub ötlete. Aki még nem tudná: az alma- és karalábéklubban a kisdobostagság almát és karalábét eszik. Vérbeli klubtagok nem csupán a klubban, mert tudják, hogy testüknek-lelküknek, és természetesen a fogaiknak a rendszeres alma- és karalábé-rágcsálás használ csak igazán. Így üzennek hadat a fáradtságnak, emésztési rendellenességeknek és a fogszuvasodásnak. Jól teszik! Reméljük, követőik is lesznek. Ha nem klubokban, hát otthon. Csak egy apró figyelmeztetés kívánkozik a hírhez: semmiféle rágcsálás nem pótolja a fogak rendszeres tisztítását. A fogkrémet és a többi kelléket tehát ki ne dobjátok véletlenül!

Mellékletünkhöz az első dunai gőzhajó modelljének elkészítési módja:

1. A hajó testét (alvázát) vágd körül és ragaszd össze.
2. Sárga fedélzetéhez ragaszd oda a kéményt (B), a G-vel jelzett kis kabint, majd fúrd ki a két árboc helyét (I—J).
3. Az így felszerelt fedélzetet ragaszd a hajó alsó testéhez.
4. A C-vel jelzett lapátkerék helyén *kifelé* hajtogasd a kis lapocskákat, majd erre ragaszd rá az előzőleg összeállított (lásd az alsó I és II-vel jelzett ábrán) lapátkereket úgy, hogy a tetejét félkörívben fedd be a H-val jelzett csíkkal.
5. Ezután vágj egy-egy 8 cm és 7 cm-es hurkapálcát, s ezt áttolva a fedélzeti két lyukon, ragaszd a hajó alsó feléhez (belül!), majd két darab 5 cm-es hurkapálcát erősíts a hajó orrába és farába.
6. A kész hajó rajza itt látható a szöveg alatt. E rajz szerint feszítsd ki az árbockötelet, tégy rá kis zászlókat, és kész az első magyar dunai gőzhajó modellje.

A Rexa Dezső által összeállított „101 kép a régi Pest-Budáról" című könyvben mellékelt egykorú metszet mellett ez a szövegrész áll: „A Dunán járó I. Ferenc császár nevű gőzhajó 1830 óta szelte a Duna vizét, és eladdig elképzelhetetlen segítséget nyújtott az utazóknak, hiszen régebben három napig tartó utat Bécsből Pestre tizennégy és egy negyed óra alatt tette meg."

Madár János

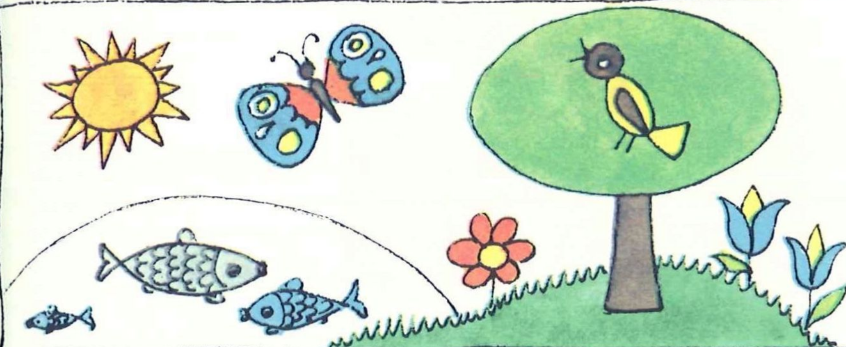
Didergő

Tél,
tél,
tél,
mit tettél?
hogy a cinke,
a picinyke
egész nap csak
könyörög.
Nyisd ki, nyisd ki!
— mondogatja:
a csőrével
bezörög.

Kedves Pocak, segíts! Nem tudom, mi történt Tuspaca Péterrel! Csak ül és bámul maga elé. Ha kérdezem, nem válaszol, nem szól egy szót sem. Mit csináljak? Coffi

Kedves Coffi! Adj neki papírt és ceruzát. Talán lerajzolja, hogy mi bántja! Pocak

Ezt a képet rajzolta nekem Tuspaca Péter. Te érted, hogy mit jelent? Mert én nem. Coffi

Coffikám, én értem. Figyelj! Ezen a képen nyár van: fű, fa, virág, lepke, madár, halak. Tuspaca Péter szerette a nyarat. Csakhogy most már ősz van. Hullanak a fákról a levelek,

elhervadnak a virágok. Ezért olyan bánatos Tuspaca Péter. Pedig az ősz is szép, csak észre kell venni. Ezeket a színes faleveleket küldöm neki! P.

Az őszi falevelekből nyári képet ragasztottam Tuspaca Péternek. Látod, már nem is szomorú! Köszönöm a segítségedet. Coffi

Marék Veronika munkája

Wágner Ildikó rajza, Pomáz

Postafiók 100

Kedves fogalmazást és érdekes kísérő levelet kaptunk. **Sebestyén Imre** harmadikos kisdobos írta, — címe MOSZKVA kihelyezett általános iskola. (Gondolom, akad majd olvasónk, aki menten tollat ragad és ír erre a címre, aholis a kint dolgozó magyar szülők gyerekei tanulnak!) Ezt írja Imre: *„Harmadikos vagyok itt, Moszkvában. Nagyon szeretem a magyar anyanyelvi órákat, különösen, mióta népköltészettel foglalkozunk. Egyik fogalmazásom társaim szerint is jól sikerült. Arra gondoltam, elküldöm a KISDOBOS-nak, haza, Budapestre, hátha ott is tetszik és lesz egyszer egy kis hely a lapban az én picike mesémnek!"* Hát most van helyünk, s álljon itt a mese, melynek a címe „Pásztor voltam Döbröginél".

„Egyszer elhatároztam, hogy világot látok. Utam során betévedtem Döbrögi falujába. Felmentem a kastélyba. — Mi járatban vagy? — kérdezte Döbrögi. — Pásztor szeretnék lenni — feleltem. — No, akkor szerencséd van, mert éppen pásztorra van szükségem! Hát aztán tudsz-e az állatokra vigyázni? — Már hogyne tudnék! Ezzel odahajtatott száz libát és kitessékelt a mezőre. Az ajtóból még utánam kiáltott: — Ha egy híja lesz, a dupláját fizeted! Délután a jó levegőn elnyomta a szememet az álom. Amint felébredek, látom ám, hogy ahány liba, annyifelé. Számlálgatom, hát csak 97 van, akárhogy is nézem. Bánatosan indultam hazafelé. Döbrögi már a kapuban várt. Seméből láttam, valaminek nagyon örül. Amint nézegeti, számolgatja a ludakat, az udvarról gágogást hallok. Így lepleződött le Döbrögi csalafintasága! Amíg én a mezőn szunyókáltam, ő az egyik emberével elhajtatta a három ludat. Megelégeltem már az első nap a pásztorkodást és az urakat, — ott is hagytam menten a szolgálatot!"

Ebben a rovatunkban ritkán közlünk verset. Most mégis úgy gondoljuk, ez helyén való, méghozzá azért, mert a hosszú téli délutánok esetleges unalmát elűzheti egy jó „hobby". „Gyűjtögető" a címe **Fördős Bence** második á osztályos kisdobos (Budapest, II., Herman Ottó út 2/c Lórántffy Zsuzsanna általános iskola) munkájának:

„Albumomat nézegetem, itt az egész világ velem.
Tájak, városok, emberek, sok-sok mindent megismerek.
És maga a szöszmötölés, az áztatás, a préselés
már önmagában is nagy öröm, s azután a fejem töröm,
mert aztán kell válogatni, sorozatot összerakni.
Híres ember? Jubileum? Türelmetlen csak beleun,
de ha szereted a szépet, összegyűjthetsz sok-sok képet.
Így tanulsz és szórakozol. Legjobb lesz, ha csatlakozol!"

Igen, az ősz, a tél a „szöszmötölés" ideje. Ilyenkor négy fal közé szorul az ember, s néhány elmaradt dolgát célszerű, ha rendbehozza. Például a saját kis könyvtáráról készíthet katalógust. Vagyis a szerzők neve szeszerint ABC sorrendben összeírja a könyveit. Ha sok van, akár „szakkatalógus" is készülhet! Vagyis különvéve a meséket, a kalandos könyveket, esetleg a természettudományosakat. A külföldi szerzők nevénél ügyelni kell, hogy melyik a vezeték-, illetve a keresztnevük. A kis könyvtár rendbe hozásán kívül készülhet saját mese-, vers-, elbeszélés-gyűjtemény. Méghozzá úgy, hogy a felnőtt napi- és hetilapok gyermekrovataiból kivágjátok a történeteket, verseket, esetleg a játékokat. Persze, ez kiegészíthető a Dörmögőben és a Kisdobosban megjelent írásokkal is. Minden kivágott munkát a szerző nevének feltüntetésével sima fehér lapra ragasszatok fel. Néhány hét alatt — kivált, ha régebbi újságokat is találtok — saját vagy őrsi, esetleg raj mesekönyv készülhet. És a napköziben, vagy otthon hosszú téli estéken legalább olyan érdekes a saját gyűjtéssel készült könyveket olvasni, mintha készen, boltban vásároltátok volna!

Ha már könyvről, olvasásról esik szó, hadd ajánljunk egy igen érdekeset. Címe „A zsákos ember" — és elbeszéléseket, szép történeteket tartalmaz. Kisdobosoknak, úttörőknek egyaránt kedves olvasmányok ezek. Még karácsonyi ajándéknak is jó. Hadd kérdezzük meg, vajon idejében gondoltok-e már egymás megajándékozására?

Ferkai Loránt: Csizmacsöpögtető

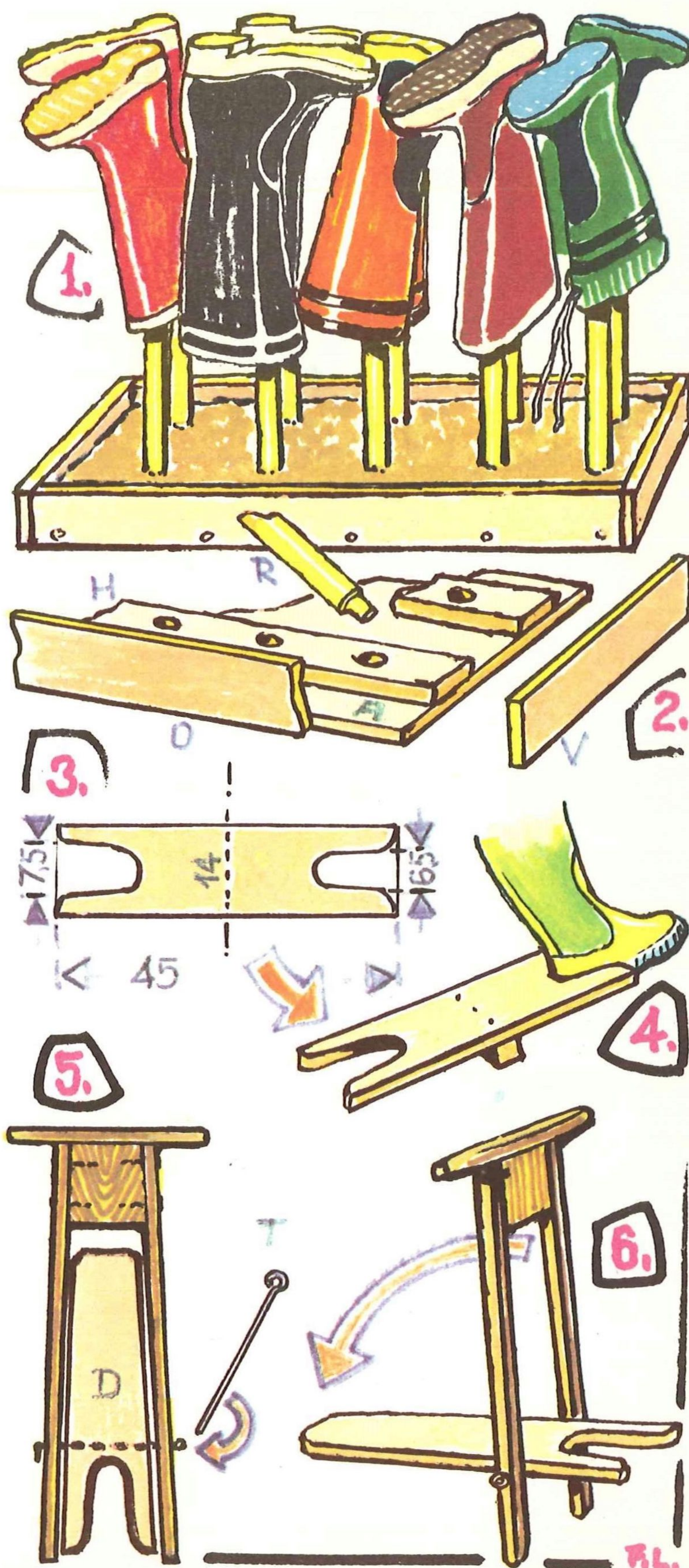
Bizonyosan te is hordasz csizmát gumiból, műanyagból, és ha sáros, latyakos időben hazaérkezel, gondot okoz, hogyan kerüld el az előszoba, a bejárat bepiszkítását.

Legjobb, ha készítesz egy csizmaszárító, csöpögtető tálcát. Amint az 1. ábránkon látod, ez egy alacsony deszkaládika. Méretei a család létszámától függően 80—120 cm hosszú, 45 cm széles. Rajzunk öt pár csizmához mérten 80 cm hosszal készült. Vidéki vagy kertes lakásokban, ahol gyakran kell csizmát rántva kiszaladgálni, a tálca rúdjaira úgy ahogy van, felteheted csizmádat, családod csizmái mellé. Városi lakásban lemosva csináld ugyanezt, hogy a víz vagy hólé ne csepegjen szanaszét, hanem a tálcára, amelybe vagy homokot szórsz, vagy padlóborító pévécé lapot illeszthetsz. A tálca összerakható egy alapdeszkából (2. ábrán „A"), amely lehet két keskenyebből is, két hosszanti oldaldeszkából „O", és két végdeszkából „V". Ha alapdeszkád nem elég vastag, két hevederlécből „H" vastagítást szegezel rá. Ebbe a két lécbe fúrod a 40—50 cm hosszú rudaknak szükséges lyukakat „R". A rudak végét vékonyabbra faraghatod, hogy beférjenek a furatba. Minden pár csizmához két rúd kell. Ha a csizmatartót megcsiszolod és belakkozod vagy befested, csinosabb és tartósabb lesz.

Hogy a sáros, piszkos csizmához ne kelljen kézzel hozzányúlnod, készíts egy „családi" csizmahúzót. Ez egy 45 cm hosszú, kb. 14 cm széles deszkadarab (3.), amelynek mindkét végébe egy-egy kb. 8—12 cm mély, patkó alakú bevágást fűrészelj vagy faragj. Az egyik nyílása 7,5 cm legyen, ez a nagyobb méretű csizmákhoz való; a másiké 6,5 cm, ez a kisebbeké. A léc alá középen szegezz egy 5—6 cm vastag lécet, így a csizmahúzó a földre téve mint egy hinta, „libikóka" billenthető ide-oda. Ha egyik végére rálépsz, a másik nyílásába beillesztheted a csizmád sarkát, s könnyen kihúzhatod belőle a lábadat.

Ha járatos vagy a barkácsolásban — vagy van aki segít — összecsapható, kényelmes csizmahúzót is csinálhatsz. Mint az 5. ábrán látod, a fentihez hasonló csizmahúzó deszkának „D" léckerete van, amelyben egy dróttengely körül „T" billenthető. A fal mellett várja, hogy a 6. ábrán látható helyzetbe hozva, feladatát teljesíthesse.

Talán még annyit a csizmákról, hogy a műbőrcsizmák a lemosáson kívül nem kívánnak ápolást, a bőrből készülteket viszont megszáradása után tisztára kell kefélned, majd pasztával történt bekenés után kefével, ronggyal ki kell fényesítened!

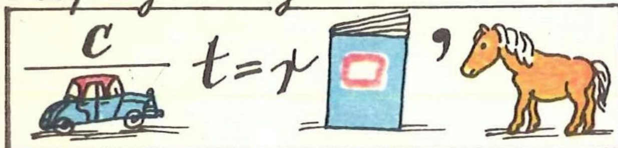

3 Novemberi Fejtörő

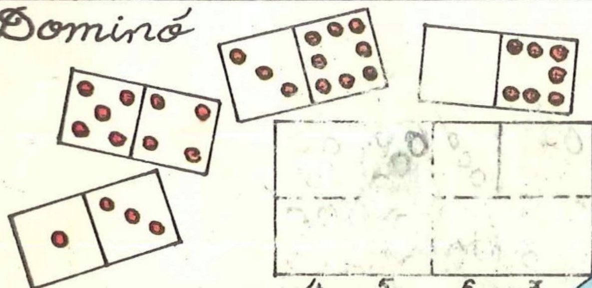
Gondolkodj! 550

Melyik a négyszázötvenedik háromjegyű szám?

Képrejtvény

Dominó

Tegyétek a négy dominót az üres téglalap mezőire úgy, hogy a két vízszintes sorban keletkező számokat összeadva az eredmény 4567 legyen.

1	3	4	2
4	2	1	3
2	4	3	1
3	1	2	4

Számrejtvény

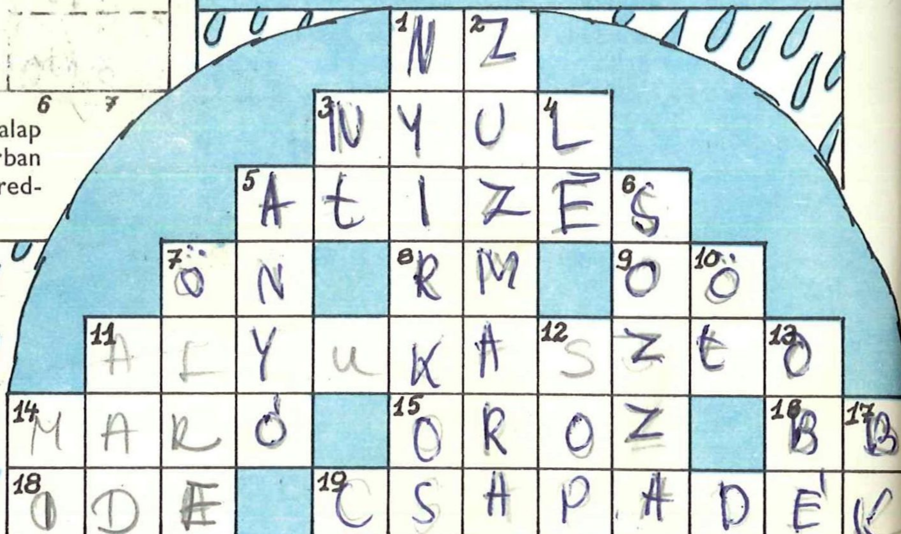
A négyzetekbe beírtuk átlósan az első négy számot. Írjátok be ugyanezt a négy számot az üres négyzetekbe úgy, hogy mind a vízszintes, mind a függőleges sorokban minden szám csak egyszer szerepeljen.

Keresztrejtvény

Vízszintes: 1. NZ. 3. Tapsifüles. 5. Névelővel az egyik szám. 7. Megszólítás. 8. RM. 9. Egymás után következő két magánhangzó. 11. Névelővel a jegykezeléshez használják. 14. Ilyen a sav és a lúg. 15. Csen. 16. Az első mássalhangzó kimondva. 18. Helyhatározó. 19. Eső, hó közös neve.

Függőleges: 1. Ilyen most az időjárás. 2. Hideg napokon keletkezik. 3. Nóta mássalhangzói. 4. Igekötő. 5. Öregasszony. 6. Ízesíti az ételt. 7. ...megy: birkózik. 10. Szám. 11. Ada keverve. 12. Csopak része. 13. ...gat: sopánkodik. 14. Személynévmás. 17. Egyszerű szerszám.

A keresztrejtvényből csak a vízszintes 19, függőleges 1, 2 megfejtését írjátok meg.

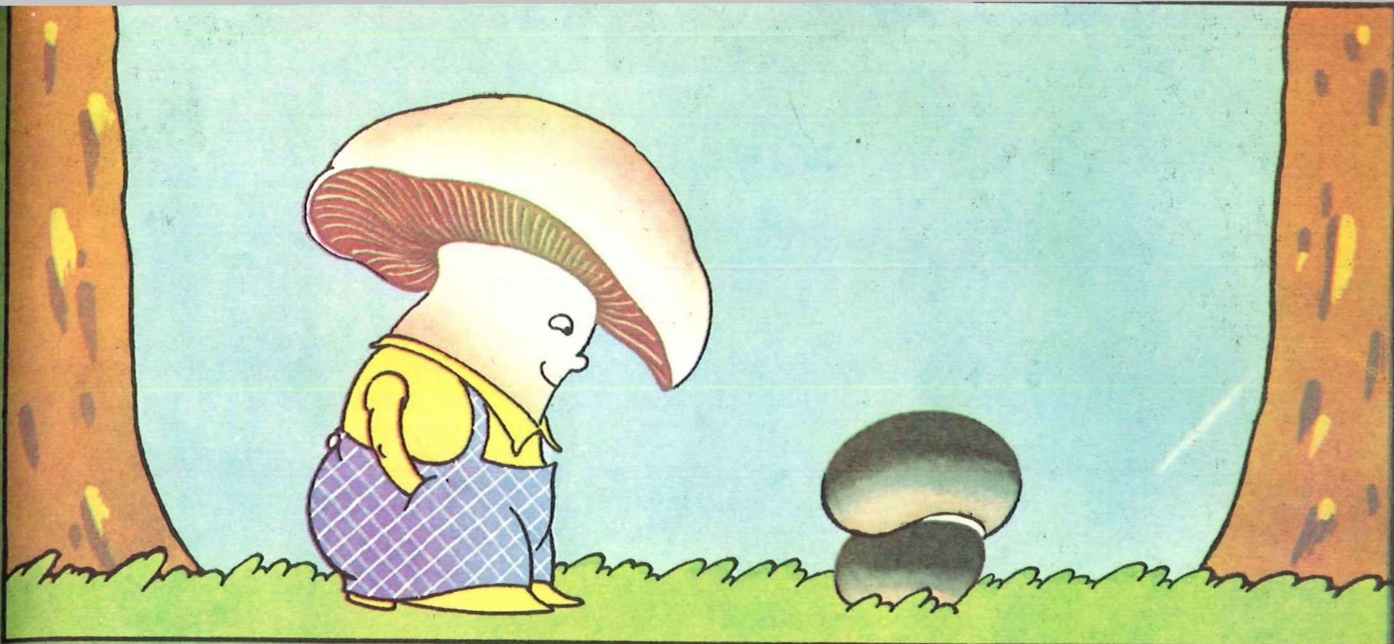

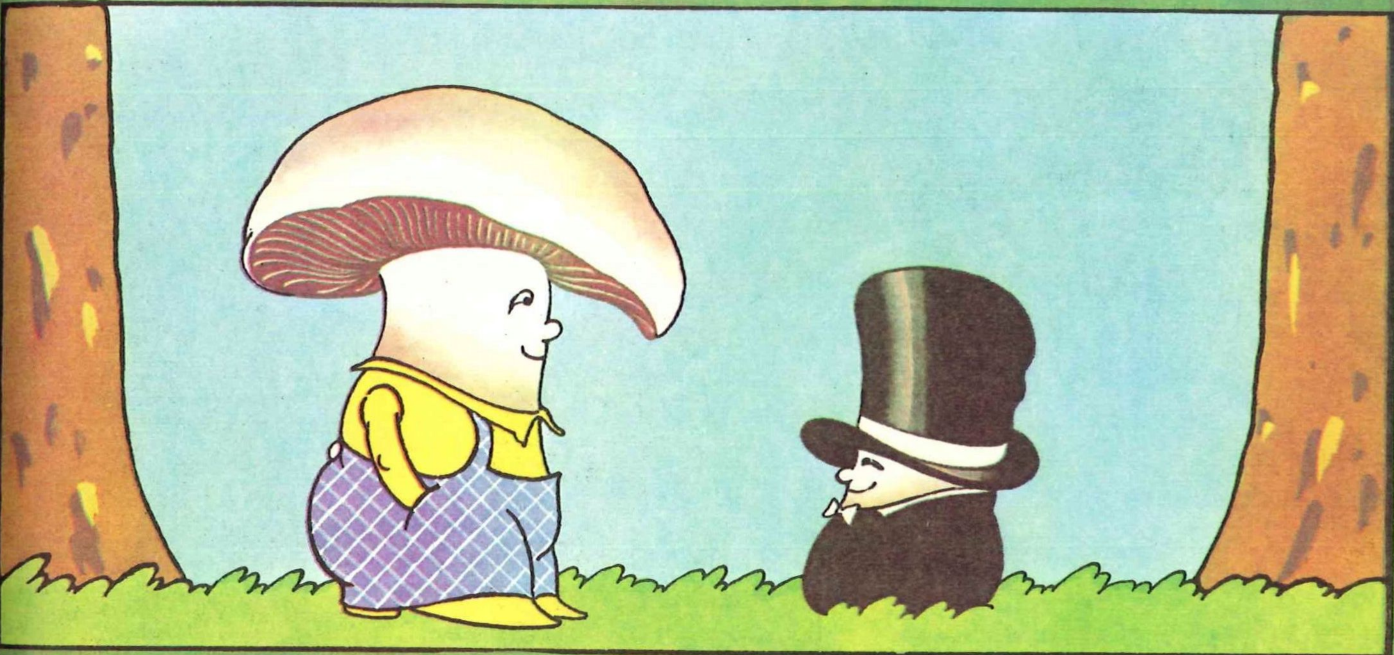
Rejtvényfejtők figyelem! E hó végéig küldjétek be címünkre (Kisdobos szerkesztősége, Budapest, Pf. 100, 1502.) a szeptemberi, októberi és novemberi rejtvények megfejtéseit, a bal felső sarokban található 1, 2, 3 számokkal együtt. A levélre írjátok rá pontos neveteket, címeteket és azt is, hányadik osztályba jártok. A tavalyi rejtvénypályázathoz hasonlóan idén is képeslapot küldünk válaszul a helyes megfejtésekre. Akinek mind a három havi megfejtésében hibát találunk, nem küldünk képeslapot. Aki kap, őrizze meg, mert az év végén e lapokkal rendelkezők részesülnek könyvjutalomban.

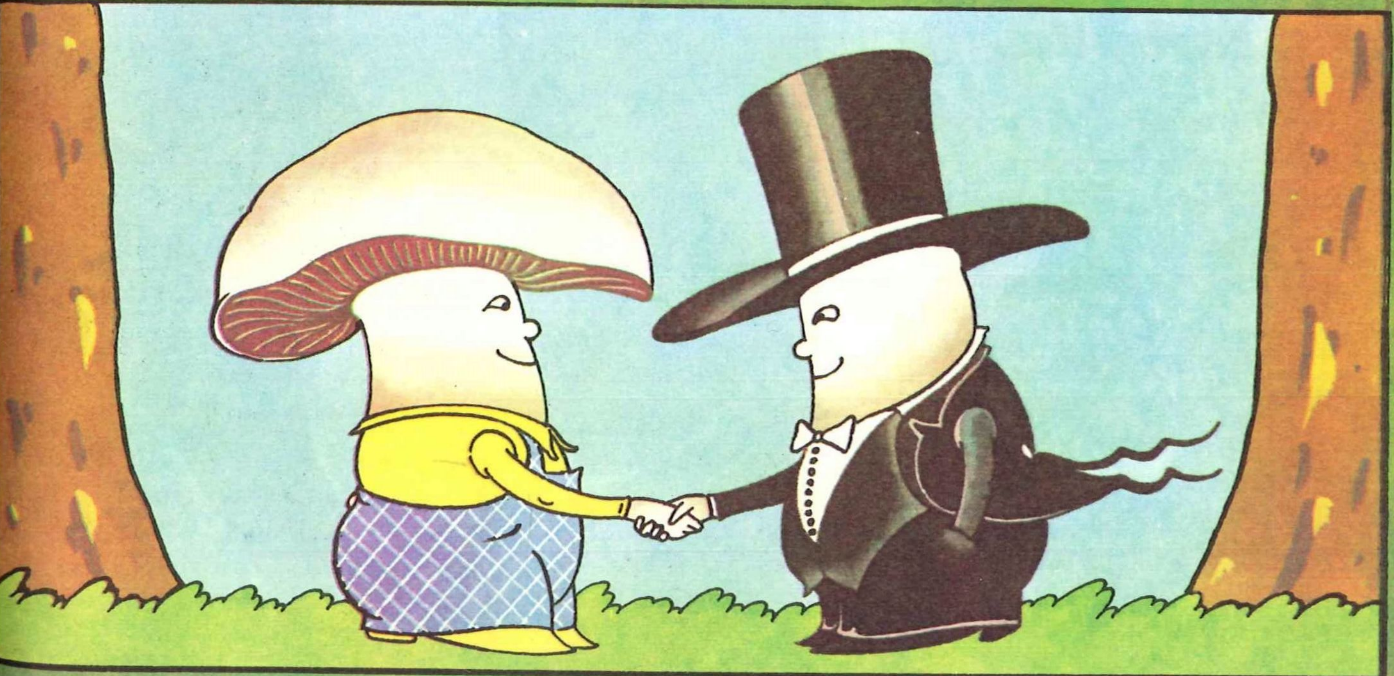
kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja XXX. évf. 9. sz.
Szerkesztő: Kelemen Sándor

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, 1502 Budapest, Postafiók 100. Telefon: 660-162
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: dr. Petrus György
Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay u. 16. Telefon: 116-660. Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben
és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI) 1900 Budapest V., József nádor tér 1., közvetlenül
vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Megjelenik évenként tíz alkalommal.
Előfizetési díj 1 évre 55,— Ft, I. félévre 33,— Ft, II. félévre 22,— Ft, negyedéves előfizetés nincs.
Készült a Kossuth Nyomdában. 81.0805. Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
INDEX: 25.442
HU ISSN 0450-3287
Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
A címlap **Dóra Tibor** 4/b oszt. tanuló munkája, Budapest, Horváth Mihály tér
A képtörténetet **Papp László** írta, **Felvidéki András** rajzolta
A hátsó címoldal **Vida Győző** munkája

Nyikolaj Zabolockij

A kanna-virág

Minden, mi dal volt, ami pompa,
Az őszi erdőkben pihen,
Marék melegét szomorogva
Leheli arcunkba a menny.
Köd fészkel a tar ágbogakra,
Csend fojtja a kert kutait.
Egyedül a kései kanna
Lobog virulón ma is itt.
Mint sas, melynek tárva a szárnya,
Homályból a szirtre suhan,
S a csőre közé odazárva,
Tűz lengedezik pirosan.

Polgár István fordítása

Ára: 5,50 F